

دیفرانسیل

به زبون آدمیزاد 😊

moJyam | محتببی احمدی

Version : dey 1402

Power series and Laplace

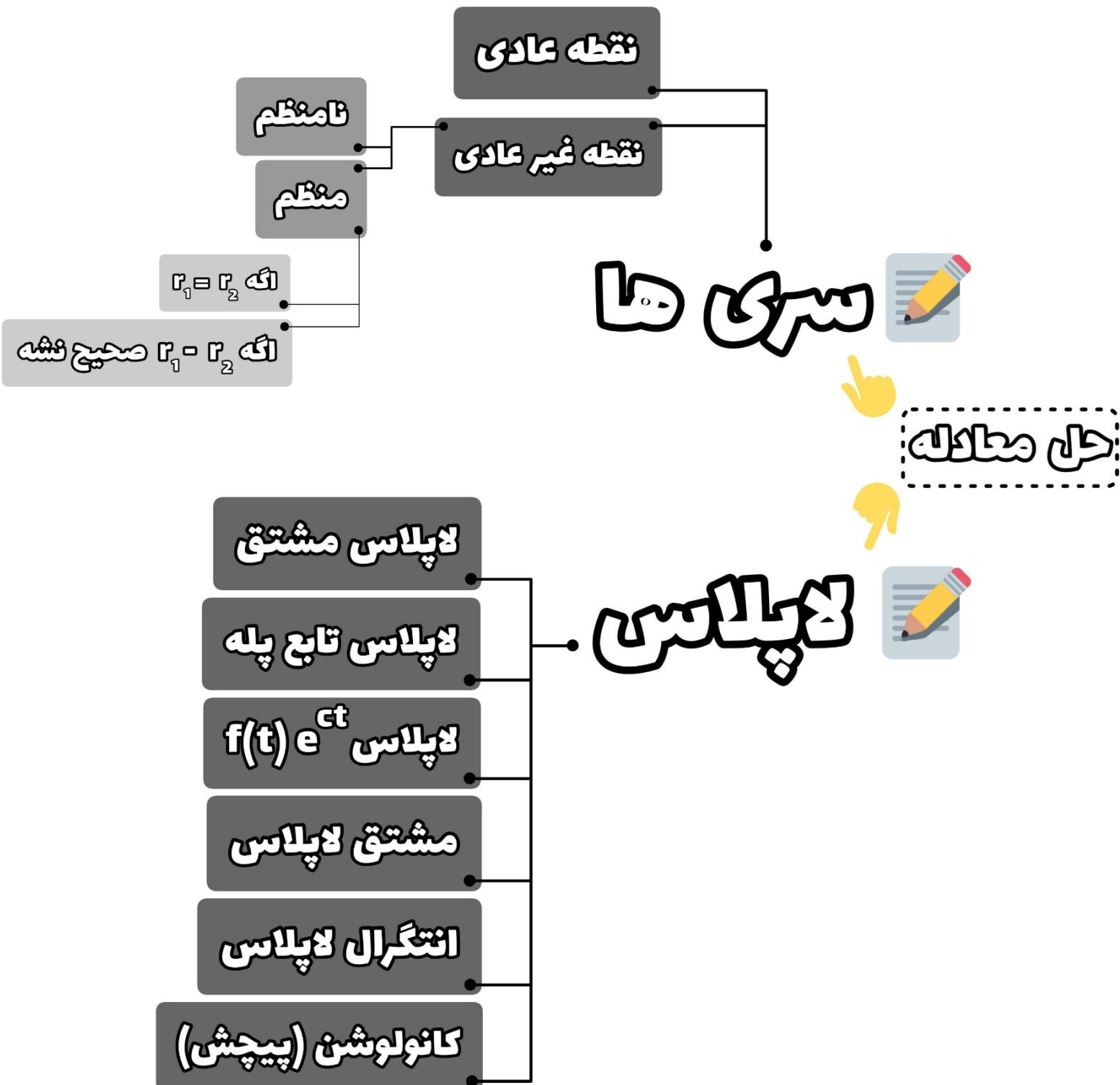
حتما باید قبل از خوردن این جزوه، نسخه اولش رو خونده باشی

چند تا نکته که به کارت میاد :

- دانشگاه دو حالت داره: یا نمیخونی و میفتی یا میخونی و میندازنت 😊 سخت نگیر
- تو به کسی تبدیل میشی که بیشتر اوقات بهش فکر می کنی!
- درد موقت رو برای لذت بلند مدت بپذیر! سختی ها فانی اند، سرسختی ها باقی!
- آلبرت اینشتین : اگر نتونی مطلبی رو به زبون ساده توضیح بدی، یعنی اونو نفهمیدی!
- به جای شکایت از دیگران، خودتو اصلاح کن، چون کفش پوشیدن راحت از فرش کردن دنیاست!
- اصل پارتو : فقط بیست درصد کارها (مهم ها)، هشتاد درصد نتیجه رو بهت میدن...
- توهم دانایی بدتر از نادانیه! (بهره ندونی تا فکر کنی میدونی)

- این جزوه به هیچ وجه رایگان نیست، هزینه اش پرداخت حداقل یک انتقاد به نویسنده برای بهتر شدنش 😊 و فرستادنش به حداقل دو نفر از بهترین دوستانه... 😊
- از پرینت غافل نشو، جزوه ای که جرم داره تاثیر بیشتری روی یادگیری داره...

نقشه راهنما (یه وقت گم نشی 😊)

سری چیه؟!

به مجموع (یعنی جمع) یه دنباله از عددها میگن سری و با Σ نشونش میدن.

$$\sum_{n=0}^m a_n = a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + \dots + a_m$$

سری توانی چیه؟!

سری هایی که حول یه نقطه ای مثل a به توان برسن (این یعنی منهای اون عدد میشن)

$$\sum_{n=0}^{\infty} (x-a)^n = (x-a)^1 + (x-a)^2 + \dots + (x-a)^n$$

یعنی به n از صفر تا بی نهایت عدد بدی و با هم جمع کنی
معمولا a رو صفر میگیریم

نقطه عادی و غیرعادی معادله چیه؟

اگه یادت باشه قبلا گفتم معادله استاندارد این شکلیه که ضریب y'' باید یک باشه، اگه نبود خودت استانداردش کن.

حالا هر عددی که مخرج ضریب هارو صفر کنه بهش میگی غیرعادی (تو حسابان می گفتیم تعریف نشده یادته 😊)

(مثلا) نقاط غیرعادی این معادله چین؟

$$(x^2 - 4)(x + 1)y'' + (x + 1)y' + (x^2 - 4)y = 0$$

$$(x^2 - 4)(n+1)y'' + (n+1)y' + (x^2 - 4)y = 0$$

$$y'' + \frac{y'}{(x^2 - 4)} + \frac{y}{(x+1)} = 0$$

$$x^2 - 4 = 0 \rightarrow x = \pm 2$$

$$x + 1 = 0 \rightarrow x = -1$$

ضرب هارو به ضریب y'' تقسیم کنیم تا یک بشه
پس $x = -1, 2, -2$ نقاط غیرعادی معادله هستن.

خود نقطه غیرعادی ها دو نوع اند : منظم و نامنظم

بعد از اینکه استاندارد کردی فرض کن اینجوری بشه : $y'' + ay' + by = \dots$

دو معادله می سازی :

$$b(x-x_0)^2$$

$$a(x-x_0)$$

عدد (نقطه غیرعادی) رو میزاری جای x_0

و همه x ها (حد می گیری) اگه حتی

مخرج یکیشو صفر کرد اون نامنظم

غیرعادی هستش.

😊 حاجی این مخرج اش کجا بود؟ تو معادله رو بساز می بینی عزیزم 😊

مثلا نقاط این معادله رو تحلیل کن $x(x-1)^3y'' + (x-1)y' + (x+1)y = 0$

$$x(x-1)^3y'' + (x-1)y' + (x+1)y = 0$$

$$\Rightarrow y'' + \frac{y'}{x(x-1)^2} + \frac{x+1}{x(x-1)^3}y = 0 \Rightarrow \begin{matrix} x=0 \\ x=1 \end{matrix} \text{ غیر عادی اند}$$

$$a = \frac{1}{x(x-1)^2} \text{ و } b = \frac{x+1}{x(x-1)^3} \Rightarrow \begin{matrix} a(x-x_0) \\ b(x-x_0)^2 \end{matrix} \text{ معادله}$$

$$x=0 \left\{ \begin{array}{l} \frac{(x-0)}{x(x-1)^2} = 1 \\ \frac{(x-0)^2(x+1)}{x(x-1)^3} = \frac{x(x+1)}{(x-1)^3} = 0 \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \text{مخرج هارو} \\ \text{صفر نکرد} \end{array} \right.$$

$$x=1 \left\{ \begin{array}{l} \frac{(x-1)}{x(x-1)^2} = \frac{1}{x} \\ \frac{(x-1)^2(x+1)}{x(x-1)^3} = \frac{2}{x} \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \text{مواضع مخرج یکی} \\ \text{رو صفر کرد} \end{array} \right.$$

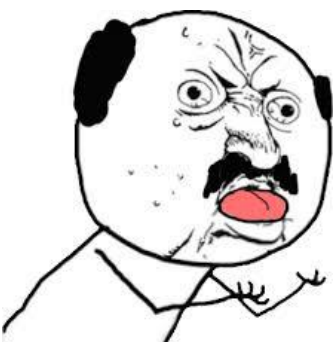
پس $x=0$ غیرعادی منظم / $x=1$ غیرعادی نامنظم
همه اعداد جز این دو تا نقطه عادی برای این معادله محسوب میشن.

برای اکثر معادله ها، همه نقاط عادی اند، پس اگه گفت حول فلان نقطه، اول چک کن، اگه

هم نگفت یعنی همون حول صفر

حالا چطوری با سری توانی معادله دیفرانسیل حل کنیم؟

(برای نقاط عادی)

مرحله اول)

اگه سوال ننگه همیشه فرض میکنیم
حول صفره؛ جواب این شکلیه و مشتق
هاشو هم می نویسیم

$$y(x) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$$

$$y'(x) = \sum_{n=1}^{\infty} n a_n x^{n-1}$$

$$y''(x) = \sum_{n=2}^{\infty} n(n-1) a_n x^{n-2}$$

مرحله دوم) جایگذاری میکنی

مرحله سوم) اول x هارو **هم توان** میکنی بعدش سری هارو **هم شروع** میکنی

مرحله چهارم) دنباله بازگشتی رو به دست میاری و جواب رو می نویسی!

هرچی توان x که n هستش رو دستکاری میکنی، همه n های دیگه که داخل سری هستن
رو هم همونجوری دستکاری کن، ولی زیر سری رو برعکس حرکت بده

$$\sum_n a_n x^n \begin{cases} \leftarrow \sum_{n+1} a_{n-1} x^{n-1} \\ \leftarrow \sum_{n-2} a_{n+2} x^{n+2} \end{cases}$$

بالا رو نگاه 👉 مشتق هم می گیری زیر سری
برعکسه، اگه جمع کنی، تفریق میشه و برعکس

بعد از هم توان کردن x ها تو سری ها، باید سری هارو هم شروع کنی، اونایی که عقب ترن رو از سری بنداز بیرون تا باهم یکی بشن.

$$\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n \stackrel{x=1}{=} a_0 + \sum_{n=1}^{\infty} a_n x^n$$

$$\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = a_0 + a_1 x^1 + \sum_{n=2}^{\infty} a_n x^n$$

هرچقدر نیاز به بنداز بیرون و n پایین سری رو بیار جلو

$$\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = a_0 + a_1 x^1 + a_2 x^2 + \sum_{n=3}^{\infty} a_n x^n$$

حالا دنباله بازگشتی چیه؟ آخر این حساب کتاب ها به یه رابطه می‌رسی که وقتی به n عدد میدی به یه دنباله می‌رسی که همون جوابه؛ اما بعضی دنباله هارو میشه به یه تابع نسبتش داد (یعنی این تقریبا همون تابع هستش)

$$e^x = 1 + x + \frac{x^2}{2!} + \frac{x^3}{3!} + \frac{x^4}{4!} + \frac{x^5}{5!} \dots = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{x^n}{n!}$$

اگه به سمت راستی ها

$$\sin x = x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} - \frac{x^7}{7!} + \frac{x^9}{9!} - \dots = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n x^{2n+1}}{(2n+1)!}$$

رسیدی، چپیه رو جاش

می‌نویسی

$$\cos x = 1 - \frac{x^2}{2!} + \frac{x^4}{4!} - \frac{x^6}{6!} + \frac{x^8}{8!} - \dots = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n x^{2n}}{2n!}$$

دیگه قطعا گیج شدی رفت پی کارش 🤪 مثال پایین رو به ترتیب بخون بعد بیا اینجا رو دوباره

بین.

مثلا) معادله دیفرانسیل $y' - y = 0$ رو به روش مزخرف سری ها حل کن 😊

حل) چون نگفته حول $x=0$ فرضش میکنیم

$$y^{(m)} = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n \quad , \quad y' = \sum_{n=1}^{\infty} n a_n x^{n-1}$$

$$y' - y = 0 \rightarrow \sum_{n=1}^{\infty} n a_n x^{n-1} - \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = 0$$

اینجا خودش "هم شروع" شد

$$\Rightarrow \sum_{n=0}^{\infty} (n+1) a_{n+1} x^n - \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = 0 \Rightarrow \sum_{n=0}^{\infty} [(n+1) a_{n+1} - a_n] x^n = 0$$

هر n هارو یکی اضافه کردیم

حوالی ما
اینگا صبر کن!!!

معادله بازگشتی $\Rightarrow (n+1)a_{n+1} - a_n = 0 \rightarrow a_{n+1} = \frac{a_n}{n+1}$

$$\left. \begin{aligned} n=0 &\rightarrow a_0 = a_1 \\ n=1 &\rightarrow a_1 = \frac{a_0}{2} = \frac{a_0}{2} \\ n=2 &\rightarrow a_2 = \frac{a_1}{3} = \frac{a_0}{4} \\ n=3 &\rightarrow a_3 = \frac{a_2}{4} = \frac{a_0}{6 \times 4} \\ \vdots \end{aligned} \right\} f(x) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = a_0 + a_1 x + a_2 x^2 + a_3 x^3 + \dots$$

$$= a_0 + a_0 x + \frac{a_0}{2} x^2 + \frac{a_0}{3!} x^3 + \frac{a_0}{4!} x^4 + \dots =$$

$$a_0 \left(1 + x + \frac{x^2}{2} + \frac{x^3}{3!} + \frac{x^4}{4!} + \dots + \frac{x^n}{n!} \right) = a_0 e^x$$

جواب نهایی

مثلا) اینو داشته باش $y'' + xy = 0$

$$y(x) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n, \quad y'(x) = \sum_{n=1}^{\infty} n a_n x^{n-1}, \quad y''(x) = \sum_{n=2}^{\infty} n(n-1) a_n x^{n-2}$$

$$0 = y'' - xy = \sum_{n=1}^{\infty} n a_n x^{n-1} - x \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = \sum_{n=1}^{\infty} n a_n x^{n-1} - \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^{n+1}$$

گرفتی چی شد : فقط وقتی x
تو سری ضرب بشه (یعنی
پشت y باشه مثل این سوال،
باید هم توان کنی

$$\leftarrow \sum_{n=0}^{\infty} (n+1) a_{n+1} x^n - \sum_{n=1}^{\infty} a_{n-1} x^n$$

هم توان می کنیم

$$\leftarrow a_1 + \sum_{n=1}^{\infty} (n+1) a_{n+1} x^n - \sum_{n=1}^{\infty} a_{n-1} x^n \leftarrow a_1 + \sum_{n=1}^{\infty} ((n+1) a_{n+1} - a_{n-1}) x^n$$

هم شروع می کنیم

$$\leftarrow \text{ضرایب مساوی صفر} \quad a_1 = 0 \quad (n+1) a_{n+1} - a_{n-1} = 0$$

دنباله بازگشتی $a_{n+1} = \frac{1}{n+1} a_{n-1} \quad n \geq 1 \quad a_1 = 0$

$$a_1 = 0 \quad a_3 = \frac{1}{3} a_1 = 0 \quad a_5 = \frac{1}{5} a_3 = 0 \quad a_7 = \frac{1}{7} a_5 = 0 \quad \leftarrow a_{2n+1} = 0$$

یعنی فرد ها صفرن

$$a_2 = \frac{1}{2} a_0 \quad a_4 = \frac{1}{4} a_2 = \frac{1}{4 \times 2} a_0 = \frac{1}{2^2 \times 2!} a_0$$

$$a_6 = \frac{1}{6} a_4 = \frac{1}{2^3 \times 3!} a_0 \quad a_8 = \frac{1}{8} a_6 = \frac{1}{2^4 \times 4!} a_0 \quad \leftarrow a_{2n} = \frac{1}{2^n \times n!} a_0$$

$$y(x) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = a_0 + a_1 x + a_2 x^2 + a_3 x^3 + a_4 x^4 + a_6 x^6 + \dots = a_0 + \frac{a_0}{2} x^2 + \frac{a_0}{2^2 \times 2!} x^4 + \dots =$$

$$a_0 \left(\frac{x^2}{2} + \frac{x^4}{2^2 \times 2!} + \frac{x^6}{2^3 \times 3!} + \dots + \frac{x^{2n}}{2^n \times n!} \right) = a_0 \sum_{n=0}^{\infty} \frac{1}{2^n \times n!} x^{2n} = a_0 \sum_{n=0}^{\infty} \frac{\left(\frac{x^2}{2}\right)^n}{n!} = a_0 e^{\frac{x^2}{2}}$$

حالا معادله رو حول نقطه غیرعادی منظم چطور حلش کنیم؟

اول معادله رو استاندارد می‌کنیم : $y'' + ay' + by = 0$

بعدش مثل نقطه عادی همون دو معادله رو می‌سازی و مثل قبل ازش حد می‌گیری (قبلا هم جای همه ایکس ها می‌گذاشتیم که یعنی همون حد)...

بعدش اون دوتارو در معادله مشخصه میزاری و دو تا ریشه درمیاری

معادله مشخصه : $r(r-1)+Qr+P=0$

حالا این دوتا ریشه رو که گیر میاری، دو جواب داری که یکیش همیشه ثابت و ولی اون یکی بستگی به این داره که ریشه ها برابر بشن یا اختلاف شون صحیح نشه...

$$y_1 = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^{n+r_1}$$

$$y_2 = \sum_{n=0}^{\infty} b_n x^{n+r_2} \quad \text{اگه } r_1 - r_2 \text{ صحیح نشه}$$

$$y_2 = y_1 \ln(x) + \sum_{n=0}^{\infty} b_n x^{n+r_2} \quad \text{اگه } r_1 = r_2$$

Learn with video

به سری بالایی میگن فروبنیوس؛ هول نکن، پس همیشه باید r هارو پیدا کنیم و y_1 رو هم گیر بیاریم، کلا هم یادت باشه هرجا قفل کردی سریع برو سراغ مثال

برای حل : اول جواب رو به صورت فروبنیوس خام (یعنی توانش r داشته باشه، نه r_1) فرض میکنیم بعد با مشتق هاش جایگذاری میکنیم، حالا وقتی به معادله بازگشتی رسیدیم، اونجا r هارو میزاریم.

برای حالتی که اختلاف r ها صحیح نشه، دو تا r رو میزاری و هرکدوم یه جواب به صورت سری بهت میدن... حالت دوم رو هم باید تو مثال ببینی، بدو بدو سراغ مثال پایین

نکته : وقتی از سری فروبنیوس مشتق می‌گیری، n شروعش همون صفر می‌مونه...

(مثلا) بیا اینو حول نقطه صفر حل کنیم $2x^2 y'' + 3xy' - (1+x)y = 0$

استاندارد $\Rightarrow y'' + \frac{3y'}{2x} - \frac{(1+x)y}{2x^2} = 0$

$Q = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x-0)(3)}{2x} = \frac{3}{2}$ $P = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x-0)^2(1+x)}{-2x^2} = -\frac{1}{2}$

عدد صحیح نیست $\Rightarrow r(r-1) + \frac{3r}{2} - \frac{1}{2} = 0 \xrightarrow{\Delta} r_1 = \frac{1}{2}$ و $r_2 = -1$

$|r_1 - r_2| = \frac{3}{2}$ عدد صحیح نیست

$y = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^{n+r}$ و $y' = \sum_{n=0}^{\infty} (n+r) a_n x^{n+r-1}$ و $y'' = \sum_{n=0}^{\infty} (n+r)(n+r-1) a_n x^{n+r-2}$

جایگذاری $\Rightarrow 2x^2 y'' + 3x y' - (1+x)y = 0$

$\sum_{n=0}^{\infty} 2(n+r)(n+r-1) a_n x^{n+r} + \sum_{n=0}^{\infty} 3(n+r) a_n x^{n+r} - \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^{n+r} - \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^{n+r+1}$

هم توان $\Rightarrow \sum_{n=0}^{\infty} 2(n+r)(n+r-1) a_n x^{n+r} + \sum_{n=0}^{\infty} 3(n+r) a_n x^{n+r} - \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^{n+r} - \sum_{n=1}^{\infty} a_{n-1} x^{n+r}$

هم ضرایب $\Rightarrow (2(r)(r-1) + 3r - 1) a_0 x^r + \sum_{n=1}^{\infty} [2(n+r)(n+r-1) + 3(n+r) - 1] a_n x^{n+r} - \sum_{n=1}^{\infty} a_{n-1} x^{n+r} = 0$

$\sum_{n=1}^{\infty} a_n x^{n+r} - \sum_{n=1}^{\infty} a_{n-1} x^{n+r}$

ضرایب رو مساوی صفر میذاریم

$= \sum_{n=1}^{\infty} [2(n+r)(n+r-1) + 3(n+r) - 1] a_n - a_{n-1} x^{n+r} = 0$

$2(r(r-1) + 3r - 1) = 0 \rightarrow$ که این همون معادله مشخصه است

$[2(n+r)(n+r-1) + 3(n+r) - 1] a_n - a_{n-1} = 0$

از اینجا دو تا r داریم به ترتیب میذاریم

$r = \frac{1}{2} \rightarrow a_n = \frac{a_{n-1}}{n(2n+3)}$

$$h=1 \rightarrow a_1 = \frac{a_0}{\Delta}$$

$$h=2 \rightarrow a_2 = \frac{a_1}{2 \times \Delta} = \frac{a_0}{2 \times \Delta \times \Delta}$$

$$h=3 \rightarrow a_3 = \frac{a_2}{3 \times \Delta} = \frac{a_0}{3! \times \Delta \times \Delta \times \Delta}$$

$$h=f \rightarrow a_f = \frac{a_{f-1}}{f \times \Delta} = \frac{a_0}{f! \times \Delta \times \Delta \times \Delta \times \dots \times \Delta}$$

⋮

$$y_1 = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^{n+1} = a_0 x^1 \left[\sum_{n=1}^{\infty} \frac{x^n}{n! \times \Delta \times \Delta \times \Delta \times \dots \times \Delta} \right]$$

$$a_n = \frac{a_0}{n! \times \Delta \times \Delta \times \Delta \times \dots \times \Delta (n+1)}$$

.....

$$f=-1 \rightarrow a_n = \frac{a_{n-1}}{n(n-1)}$$

$$h=1 \rightarrow a_1 = -a_0$$

$$h=2 \rightarrow a_2 = \frac{a_1}{2 \times 1} = \frac{-a_0}{2! \times 1}$$

$$h=3 \rightarrow a_3 = \frac{a_2}{3 \times 2} = \frac{-a_0}{3! \times 1 \times 2}$$

$$h=f \rightarrow a_f = \frac{a_{f-1}}{f \times \Delta} = \frac{-a_0}{f! \times 1 \times 2 \times \Delta}$$

$$h=\Delta \rightarrow a_{\Delta} = \frac{a_{\Delta-1}}{\Delta \times \Delta} = \frac{-a_0}{\Delta! \times 1 \times 2 \times \Delta \times \Delta}$$

$$a_n = \frac{-a_0}{n! \times 1 \times 2 \times \Delta \times \dots \times \Delta (n-1)}$$

$$y_2 = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^{n-1} = a_0 x^{-1} \left[\sum_{n=2}^{\infty} \frac{x^n}{n! \times 1 \times 2 \times \Delta \times \dots \times \Delta (n-1)} \right]$$

$$\text{جواب نهایی} \Rightarrow y^{(n)} = c_1 y_1 + c_2 y_2$$

حالا ممکنه بگی چجوری الگو شو پیدا کردی؟! 😞

اگه دونه دونه میخوای باید خودت قلق گیری کنی، بهش n های مختلف بده... اما اما بین خودمون باشه □ به راه حلی داره که معمولا جواب میده، مثلا تو این سوال :

$$a_n = \frac{a_{n-1}}{n(n+3)} \rightarrow a_n = \frac{a_0}{n! \times \Delta \times \nabla \times \dots \times (2n+3)}$$

اولی فاکتوریل   n=1   n=2   آخری

ولی کلا میتونی همون a_n (دنباله بازگشتی)

رو بزاری جای a_n تو سری $y(x)$ دیگه

(مثلا) بریم که دهنت قراره سرویس بشه 😊 حول صفر حلش $x^2 y'' + x(x-1)y' + (1-x)y = 0$

$$\text{استاندارد} \Rightarrow y'' + \frac{(x-1)}{x} y' + \frac{(1-x)}{x^2} y = 0 \quad Q = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x)(x-1)}{x} = -1$$

$$P = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x)^2(1-x)}{x^2} = +1$$

ریشه مضاعف

$$\text{معادله مشخصه} \Rightarrow r(r-1) - r + 1 = 0 \xrightarrow{\Delta} r = \pm 1$$

$$y = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^{n+r} \quad , \quad y' = \sum_{n=0}^{\infty} (n+r) a_n x^{n+r-1} \quad , \quad y'' = \sum_{n=0}^{\infty} (n+r)(n+r-1) a_n x^{n+r-2}$$

$$\text{جایگذاری} \Rightarrow x^2 y'' + x(x-1)y' + (1-x)y = 0$$

$$\sum_{n=0}^{\infty} (n+r)(n+r-1) a_n x^{n+r} + \sum_{n=0}^{\infty} (n+r) a_n x^{n+r+1} - \sum_{n=0}^{\infty} (n+r) a_n x^{n+r} + \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^{n+r} - \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^{n+r+1} = 0$$

$$\text{میشه توان} \Rightarrow \sum_{n=0}^{\infty} (n+r)(n+r-1) a_n x^{n+r} + \sum_{n=1}^{\infty} (n+r-1) a_{n-1} x^{n+r} - \sum_{n=0}^{\infty} (n+r) a_n x^{n+r} + \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^{n+r} - \sum_{n=1}^{\infty} a_{n-1} x^{n+r} = 0$$

$$\text{شروع} \Rightarrow ((r-1)r - r + 1) a_0 x^r + \leftarrow$$

$$\sum_{n=1}^{\infty} [((n+r)(n+r-1) - (n+r) + 1) a_n + ((n+r-1) - 1) a_{n-1}] x^{n+r} = 0$$

ضرایب رو مساوی صفر میذاریم

همون معادله مشخصه $(r-1)(r) - r + 1 = 0 \rightarrow$ است پس هیچی

$$((n+r)(n+r-1) - (n+r) + 1) a_n + ((n+r-1) - 1) a_{n-1} = 0$$

$$(r=1) \text{ ریشه مضاعف} \rightarrow a_n = \frac{(n-1) a_{n-1}}{n^2}$$

اینجاش یه کوچولو (منظورم خیلی زیاده 😊) قلق داره، ولی اینم بهت بگم که معمولا استاد از این قسمت (یعنی ۲ ها برابر بشه) تو امتحان سوال نمیدن، جهت محکم کاری آوردم یاد بگیری...

$$n=1 \rightarrow a_1 = (0) a_0 = 0$$

حالا هرچی n های بیشتر بدی چون a_1 با a_2 و a_2 با a_3 و ... رابطه داره همشون صفر میشن ← برای $n \geq 1$ داریم $a_n = 0$

$$y_1 = a_0 x \leftarrow \text{چون } n=0 \text{ منفی نداریم پس صفره}$$

$$y_2 = \int y_1 = \int \frac{e^{-x} P(x) dx}{y_1^2} dx = x \int \frac{e^{-x} x^{-1} dx}{x^2} dx = x \int \frac{e^{-x}}{x} dx$$

حالا ما به صورت سری می‌خواهیم $\Rightarrow x \int \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n x^{n-1}}{n!} dx = x \int \frac{1}{x} + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n x^{n-1}}{n!} dx$

$\leftarrow n=0$ رو آوردیم بیرون

$$= x \left[\ln x + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n!} \int x^{n-1} dx \right] = x \ln x + x \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{k! k} x^n$$

$$x \ln x + x \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n! n} x^n = y_1 \ln x + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n! n} x^{n+1}$$

$$y(x) = c_1 y_1 + c_2 y_2 \quad (\text{یادت باشه})$$

$\Rightarrow$ جواب آخر

یه سری نکته دم دستی: ما n منفی، زیر سری ها نداریم، پس برای "هم توان" کردن یادت

باشه اونى که توان x اش بیشتره رو باید بیاری عقب که n زیر سری (همون n شروع) بیاد جلو

برای "هم شروع" شدن باید (معمولا n زیر سری ها صفره) به جای n ها عدد بدی و بیاری بیرون، اگه

نفهمیدی همین الان برگرد مثال هارو نگاه کن...

جالبه حالت دوم ($r_1 = r_2$) از همون فرمولی به دست اومده که تو نسخه قبلی گفتم اگه یه y رو بده

اون یکی رو اینجوری گیر میاریم ($y_2 = v y_1$)، اگه نمیدونی " v " چی بود برگرد نسخه اول رو بخون...

لاپلاس

کلا هدف ما اینه که یه جوری معادله دیفرانسیل رو ساده کنیم که بتونیم راحت حلش کنیم. تو قسمت قبل داشتیم با سری ها اینکارو میکردیم (که سخت تر هم شد ولی اونم یه روشه دیگه، سخت نگیر) حالا اینجا میخوایم از انتگرال کمک بگیریم.

ما با انتگرال یه تابع رو به یه تابع دیگه تبدیل می‌کنیم و بعد از حل دوباره به حالت اول برش می‌گردونیم، به این کلا میگن تبدیل انتگرالی

$$F(s) = \int_a^{\beta} K(x,s) f(x) dx$$

↓
هسته تبدیل

هسته تبدیل چیزیه که تو تابع مون ضرب میکنیم بعد ازشون انتگرال میگیریم تا به اون تابعی که میخوایم تبدیل بشن (مبدل) که کار ما راحت بشه

پس ما کلی میتونیم از این تبدیل ها داشته باشیم اما یکی از مهم ترینش تبدیل انتگرالی لاپلاس هستش که به کار ما میاد :

$$F(s) = \int_0^{\infty} e^{-st} f(x) dx$$

↓
هسته تبدیل

خب هر تابعی رو در $(e)^{-st}$ ضرب کنی و انتگرال از صفر تا بی نهایت بگیری ازش، مبدل لاپلاس‌اش رو گیر میاری بین فرقی نداره $f(x)=f(t)$ این همونه

(مثلا) تبدیل لاپلاس این تابع رو پیدا کن $f(t)=1$

$$L\{1\} = F(s) = \int_0^{\infty} e^{-st} dt = \frac{e^{-st}}{-s} = \frac{1}{-s} \left[\frac{1}{e^{st}} \right]_0^{\infty} = 0 - \left(\frac{1}{-s} \right) = \frac{1}{s}$$

مخرج به نهایت هون صفره $\frac{1}{\infty} = 0$ به صورت کسری

(مثلا) تبدیل لاپلاس این یکی چی میشه $f(t)=t$

$$\int t e^{-st} dt \rightarrow \text{جزء به جزء} \quad u = t \quad dv = e^{-st} \rightarrow \frac{t e^{-st}}{-s} + \int \frac{e^{-st}}{s} dt = \frac{t e^{-st}}{-s} + \frac{1}{s} \int e^{-st} dt = \left[\frac{t e^{-st}}{-s} - \frac{e^{-st}}{s^2} \right]_0^{\infty} = 0 - \left(-\frac{1}{s^2} \right) = \frac{1}{s^2}$$

مثلا) تبدیل لاپلاس این تابع رو پیدا کن $f(t)=\sin(at)$

$$L\{\sin at\} \rightarrow \int_0^{\infty} \underbrace{e^{-st}}_{dv} \underbrace{\sin at}_{u} dt \xrightarrow{\text{جزء بجزء}} \frac{\sin at e^{-st}}{-s} + \frac{a}{s} \int_0^{\infty} \underbrace{e^{-st}}_{dv} \underbrace{\cos at}_{u} dt$$

$$\frac{\sin at e^{-st}}{-s} + \frac{a}{s} \left[\frac{\cos at e^{-st}}{-s} - \frac{a}{s} \int_0^{\infty} e^{-st} \sin at dt \right] = L\{\sin at\}$$

$L\{\sin at\}$ این جدول لاپلاس

حرف L همون لاپلاسه تابع y

هستش که آخرش ارزش

لاپلاس معکوس می‌گیری

تا خود y رو پیدا کنی $\square$

$$\left[\frac{\sin at e^{-st}}{-s} - \frac{a}{s^2} \cos at e^{-st} \right]_0^{\infty} - \frac{a^2}{s^2} L\{\sin at\} = L\{\sin at\}$$

$$\frac{a}{s^2} - \frac{a^2}{s^2} L\{\sin at\} = L\{\sin at\} = \frac{a}{s^2} = \left(\frac{a^2}{s^2} + 1 \right) L\{\sin at\}$$

$$\Rightarrow L\{\sin at\} = \frac{a}{s^2 + a^2}$$

مثلا) تبدیل لاپلاس این تابع بیخ ریشته $f(t) = e^{at}$

$$L\{e^{at}\} = \int_0^{\infty} e^{-st} e^{at} dt = \int_0^{\infty} e^{(a-s)t} dt = \frac{e^{(a-s)t}}{a-s} = \frac{e^{at} e^{-st}}{a-s} =$$

$$\frac{e^{at}}{e^{st}(a-s)} \Big|_0^{\infty} = \frac{-1}{a-s} = \frac{1}{s-a}$$

حالا چجوری با لاپلاس معادله دیفرانسیل حل کنیم؟

از تک تک اجزاء معادله لاپلاس می‌گیری، به طرف لاپلاس تابع رو تنها میکنی، آخرش لاپلاس

معکوس می‌گیری تا همه برگردن سر جاشون (وحشت نکن تو مثال متوجه می‌شی)

چند تا قانون کوچولو) بیا لاپلاس تابعی که دنبالشیم (y) رو به چیزی بگیریم که راحت

باشیم، مثلا L

میدونی اگه از لاپلاس مشتق بگیر (یا حضرت دیفرانسیل 😊) چی میشه؟ بیا این دو تا رو هم حفظ کن که

خیلی به کارت میاد

$$\mathcal{L}\{f(t)\} = L$$

لاپلاس تابع رو بگیریم

$$\mathcal{L}\{f'(t)\} = sL - f(0)$$

$$\mathcal{L}\{f''(t)\} = s^2L - sf(0) - f'(0)$$

جدول لاپلاس تابع های پر کاربرد

$f(t)$	$\mathcal{L}\{f(t)\}$	$f(t)$	$\mathcal{L}\{f(t)\}$
1	$\frac{1}{s}$	e^{at}	$\frac{1}{s-a}$
t^n <small>n=1,2,3,...</small>	$\frac{n!}{s^{n+1}}$	$\sinh(at)$	$\frac{a}{a^2-s^2}$
$\sqrt{t}$	$\frac{\sqrt{\pi}}{s^{3/2}}$	$\cosh(at)$	$\frac{s}{a^2-s^2}$
$\sin(at)$	$\frac{a}{a^2+s^2}$	$f(ct)$	$\frac{1}{c} \mathcal{L}f\left(\frac{t}{c}\right)$
$\cos(at)$	$\frac{s}{a^2+s^2}$	$u_c(t)=u(t-c)$	$\frac{e^{-cs}}{s}$

هی خوشگله، همیشه اول سوال
بهت چند تا مقدار اولیه هم میده پس
جوابی که به دست میاد، خصوصیه

خودت بگو جواب خصوصی چی بود؟!

(مثلا) بفرما سوال $y'' - y' - 2y = 0$ ، $y(0)=1$ ، $y'(0)=0$

$$y'' - y' - 2y = 0 \xrightarrow{\text{از وجه لاپلاس بگیر}} s^2L - sf(0) - f'(0) - sL + f(0) - 2L = 0$$

$$f'(0)=0 \text{ و } f(0)=1 \Rightarrow s^2L - s - sL + 1 - 2L = 0$$

$$L(s^2 - s - 2) - s + 1 = 0 \rightarrow L = \frac{s-1}{(s^2 - s - 2)}$$

$$L = \frac{s-1}{(s-2)(s+1)} \xrightarrow{\text{تفکیک کسرها}} \frac{A}{s-2} + \frac{B}{s+1} = \frac{s-1}{(s-2)(s+1)} \Rightarrow$$

$$A(s+1) + B(s-2) = s-1 \rightarrow \begin{cases} s=-1 \Rightarrow -2B = -2 \rightarrow B = \frac{2}{3} \\ s=2 \Rightarrow 3A = 1 \rightarrow A = \frac{1}{3} \end{cases}$$

$$L = \frac{1}{3} \frac{1}{s-2} + \frac{2}{3} \frac{1}{s+1}$$

میگن قلب استخوانی نداره
پس اینا چیه توش میشکته!!!

$$\bar{L}^{-1}\left(\frac{1}{s+1}\right) = L^{-1}\left(\frac{1}{s-(-1)}\right) = e^{-t} \quad \text{میدونیم دیگه}$$

$$\text{لاپلاس معکوس} \Rightarrow \bar{L}^{-1}(L) = \frac{1}{3} L^{-1}\left(\frac{1}{s-2}\right) + \frac{2}{3} L^{-1}\left(\frac{1}{s+1}\right)$$

$$y = \frac{1}{3} (e^{-2t}) + \frac{2}{3} (e^{-t})$$

خب غر نزن 😡 لاپلاس معکوس اون کسر رو که بلد نیستیم پس باید تفکیک شون کنیم تا ساده بشه؛ پس بگو تفکیک کسر بلد نیستم دیگه

آب دسته بزار زمین □

صفحات 67 تا 74 اینو خوب بخون بعد برگرد اینجا...

(مثلا) بفرما سوال $y'' + y = \sin(2t)$ ، $y(0)=0$ ، $y'(0)=1$

$$\begin{aligned} \text{لاپلاس معکوس} \Rightarrow L\{y''\} + L\{y\} &= L\{\sin 2t\} \Rightarrow \\ s^2 L - s y(0) - y'(0) + L &= \frac{2}{s^2+4} \quad \begin{matrix} y(0)=0 \\ y'(0)=1 \end{matrix} \Rightarrow s^2 L - 1 + L = \frac{2}{s^2+4} \\ L(s^2+1) - 1 &= \frac{2}{s^2+4} \Rightarrow (L)(s^2+1) = \frac{2}{s^2+4} + 1 = \frac{s^2+6}{s^2+4} \Rightarrow \\ L &= \frac{s^2+6}{(s^2+4)(s^2+1)} \end{aligned}$$

$$\text{تفکیک کسرها} \Rightarrow \frac{As+B}{s^2+4} + \frac{Cs+D}{s^2+1} = \frac{s^2+6}{(s^2+4)(s^2+1)}$$

$$(As+B)(s^2+1) + (Cs+D)(s^2+4) = s^2+6$$

$$As^3 + As + Bs^2 + B + Cs^3 + 4Cs + Ds^2 + 4D = s^2+6$$

$$(A+C)s^3 + (B+D)s^2 + (A+4C)s + B+4D = s^2+6$$

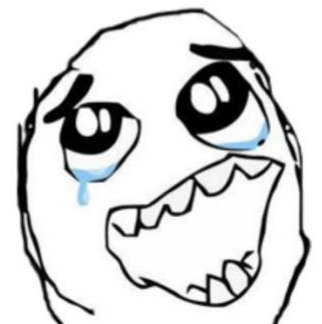
$$\begin{cases} A+C=0 \\ A+4C=0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} A=C=0 \\ B+D=1 \\ B+4D=6 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} B=-\frac{2}{3} \\ D=\frac{5}{3} \end{cases}$$

$$\begin{aligned} \Rightarrow \frac{-\frac{2}{3}}{s^2+4} + \frac{\frac{5}{3}}{s^2+1} &\rightarrow -\frac{1}{3} L^{-1}\left\{\frac{2}{s^2+4}\right\} + \frac{5}{3} L^{-1}\left\{\frac{1}{s^2+1}\right\} \Rightarrow \\ L^{-1}\{L\{y\}\} = y &= \underline{-\frac{1}{3} \sin 2t + \frac{5}{3} \sin t} \end{aligned}$$

مغر عضو جالبیه

از زمان تولد کار میکنه تا

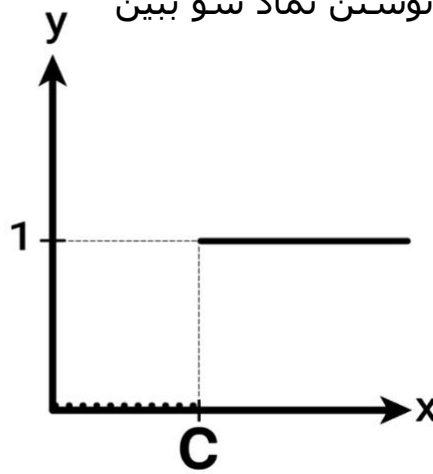
مرگ جز سر امتحانان!!!!

بد نیست بدونی : اون مقدار اولیه هارو تا به مرتبه مشتق کمتر از بزرگترین مشتق (مرتبه معادله) بهت میده، مثلا تو مثال قبلی چون معادله مرتبه دو بود، تا مقدار مشتق اول رو بهت داده بود. (جدی نگیر تا بیشتر از مرتبه دو که حل نمیکنی تو امتحان 😊)

تابع پله ای : بین یه تابع داریم که مقدارش تا قبل یه عددی مثل **C** صفره بعد اون یهو میشه یک، بهش میگیم پله ای، حالا نوع نوشتن نماد شو بین

$$u_c(t) = u(t-c) = \begin{cases} 0 & 0 < t < c \\ 1 & c < t \end{cases}$$

گات زایید!

خب حالا به چه دردی میخوره؟ وقتی تابع چند ضابطه ای داری برای اینکه بتونی راحت ازش لاپلاس بگیری به این نیاز داری، یعنی چند ضابطه ای هارو به پله ای تبدیل میکنیم چون لاپلاس اونارو بلد نیستیم ولی لاپلاس اینو بلدیم

لاپلاس تابع پله

$$\mathcal{L}\{u_c(t)\} = \frac{e^{-sc}}{s}$$

$$\mathcal{L}\{f(t-c)u_c(t)\} = e^{-sc} \mathcal{L}\{f(t)\}$$

لاپلاس یه تابع ضربدر پله

فقط تابع هارو اینجوری به تابع پله تبدیل میکنی 📌

$$\begin{cases} g & 0 < t < c \\ h & c < t \end{cases} \xrightarrow{\text{تبدیل به تابع پله}} g + (h-g)u(t-c)$$

↑
تابع پله

جیگر اون پرانتزی که جلوی **u** میزارن برای خود تابع پله است، یه وقت فکر نکنی ضربی چیزیه، مثل این می‌مونه فکر کنی **f(x)** یعنی **f** ضربدر **x** هستش 🤔 تیق نزن...

• بین وقتی یه تابعی تو پله ضرب میشه، تو لاپلاس معکوس گرفتن، لاپلاس معکوس همون تابع رو باید بگیری ولی متغیرش (**همون t**) باید منهای **C** بشه؛ به جای اخم کردن برو مثال سوم و چهارم

فقط وقتی تابع پشت e به عدد شد دیگه منهای c نداره (چون متغیر نیست بلکه عدده) [مثال چهار]

مثلاً) لاپلاس تابع $f(t) = \begin{cases} 2 & 0 < t < 1 \\ 4 & 1 < t \end{cases}$ چیه؟! $\rightarrow$

$f(t) = g + (h-g)u(t-c) = 2 + 2u(t-1)$ لاپلاس $\rightarrow$
 $\mathcal{L}\{2\} + 2\mathcal{L}\{u(t-1)\} = \frac{2}{s} + \frac{2e^{-s}}{s} = \frac{2(1+e^{-s})}{s}$

مثلاً) لاپلاس تابع $f(t) = \begin{cases} 2t & 0 < t < 1 \\ 4 & 1 < t \end{cases}$ چیه؟! $\rightarrow$

$f(t) = g + (h-g)u(t-c) = 2t + (4-2t)u(t-1) =$
 $2t + 4u(t-1) - 2tu(t-1)$ لاپلاس $\rightarrow$
 $2\mathcal{L}\{t\} + 4\mathcal{L}\{u(t-1)\} - 2\mathcal{L}\{tu(t-1)\} = \frac{2}{s} + \frac{4e^{-s}}{s} - 2\left(\frac{1}{s^2}\right)e^{-s}$
 یادش بود $\Rightarrow \mathcal{L}\{tu(t-1)\} = e^{-s}\mathcal{L}\{t\}$ چون که
 $\Rightarrow \frac{2}{s} + \frac{4e^{-s}}{s} - 2\left(\frac{1}{s^2}\right)e^{-s}$
 $\Rightarrow \frac{2 - 2e^{-s}}{s} - \frac{2e^{-s}}{s^2}$

مثلاً) معکوس لاپلاس تابع $F(s) = \frac{1-e^{-2s}}{s^2}$ چیه؟! $\rightarrow$

$\frac{1}{s^2} - \frac{e^{-2s}}{s^2}$ لاپلاس وارون $\rightarrow \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{1}{s^2}\right\} - \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{e^{-2s}}{s^2}\right\} = t - u(t-2)(t-2)$
 تفکیک من کنیم
 $\Rightarrow \begin{cases} t & 0 < t < 2 \\ 2 & 2 < t \end{cases}$ به صورت چندضابطه ای

مثلاً) معکوس لاپلاس تابع $F(s) = \frac{1-e^{3s}}{s}$ چیه؟! $\rightarrow$

$\frac{1}{s} - \frac{e^{3s}}{s}$ لاپلاس وارون $\rightarrow \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{1}{s}\right\} - \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{e^{3s}}{s}\right\} = 1 - u(t+3)$
 تفکیک من کنیم

حالا بریم ببینیم چجوری با تابع پله و لاپلاس اش معادله دیفرانسیل حل کنیم...

مثلاً معادله $y'' + y = h(t)$ رو حل کنیم $y(0)=0$ $y'(0)=0$

$$h(t) = \begin{cases} 0 & 0 < t < 1 \\ 2 & t > 1 \end{cases}$$

$$y'' + y = \begin{cases} 0 & 0 < \tau < 1 \\ 2 & \tau > 1 \end{cases} \Rightarrow y + (h-y)u(\tau-1) \Rightarrow y'' + y = 2u(\tau-1)$$

$\Rightarrow \mathcal{L}\{y''\} = s^2 L - s f(0) - f'(0)$ $\Rightarrow \mathcal{L}\{y\} = L$ فرض کنیم

از طرفی $\Rightarrow y(0) = f(0) = 0$ و $y'(0) = f'(0) = 0$

از هم لاپلاس بگیر $\Rightarrow \mathcal{L}\{y''\} + \mathcal{L}\{y\} = 2 \mathcal{L}\{u(\tau-1)\} =$

$$\underbrace{s^2 L - s f(0) - f'(0)}_{\text{صفر}} + L = \frac{2e^{-s}}{s} \Rightarrow \underbrace{s^2 L + L}_{L(s^2+1)} = \frac{2e^{-s}}{s} \rightarrow L = \frac{2e^{-s}}{s(s^2+1)}$$

e^{-s} رو میزاریم کنار و بعد تفکیک کسر

$$L = e^{-s} \left(\frac{2}{s(s^2+1)} \right) \rightarrow \begin{cases} \frac{A}{s} + \frac{Bs+C}{s^2+1} = \frac{2}{s(s^2+1)} \\ As^2 + A + Bs^2 + Cs = 2 \\ (A+B)s^2 + Cs + A = 2 \\ A+B=0 \text{ و } C=0 \text{ و } A=2 \\ \text{پس } \rightarrow B=-2 \\ \Rightarrow \frac{2}{s} - \frac{2s}{s^2+1} \end{cases}$$

پس $\Rightarrow L = e^{-s} \left(\frac{2}{s} \right) - e^{-s} \left(\frac{2s}{s^2+1} \right)$

لاپلاس معکوس $\Rightarrow \mathcal{L}^{-1}\{L\} = \mathcal{L}^{-1}\left\{ e^{-s} \left(\frac{2}{s} \right) \right\} - \mathcal{L}^{-1}\left\{ e^{-s} \left(\frac{2s}{s^2+1} \right) \right\} =$

$$y = 2u(\tau-1) - 2\cos(\tau-1)u(\tau-1) =$$

$$y = u(\tau-1) [2 - 2\cos(\tau-1)]$$

خب تا الان از هرچی $(e)^{-st}$ بود لاپلاس معکوس گرفتن رو بلد بودی که میشد خود تابع پله

حالا از تابع $(e)^{ct}$ لاپلاس بگیر چیه؟

اینو بلد بودیم $\mathcal{L}^{-1}\{e^{-sc} \mathcal{L}\{f(t)\}\} = f(t-c) u(t-c)$

$$\mathcal{L}\{f(t) e^{ct}\} = \mathcal{L} f(s-c)$$

$$f(t) e^{ct} = \mathcal{L}^{-1} f(s)$$

لاپلاس په تابع ضرب تابع e^{ct}

در واقع تابع رو انگار تغییر متغیر میدیم به طوری که لاپلاس معکوس تابع جدید رو بلد باشیم، لاپلاس معکوس هم می‌گیریم منتها به e^{ct} هم کنار دستش می‌ذاریم...

$$\frac{1}{s^2 - 4s + 5} \xrightarrow{\text{مربع کامل}} \frac{1}{(s-2)^2 + 1} \xrightarrow{s-2 = s'} \frac{1}{s'^2 + 1} = e^{2t} \sin t$$

لاپلاس معکوس $\sin t$

مثلا لاپلاس معکوس این تابع $\frac{1}{s^2 - 4s + 5}$ چی میشه؟!

مشتق لاپلاس

برای لاپلاس گرفتن از بعضی تابع هایی که سخت ترن (معمولا ضرب دوتا تابع) میتونیم به کاری کنیم: اول بیا از خود لاپلاسِ به تابع، طبق تعریفی که اون بالا بالاها گفتم مشتق بگیریم ببینیم به چی می‌رسیم...

$$F(s) = \int_0^{\infty} e^{-sx} f(x) dx$$

خود لاپلاس

یعنی اگه کنار به تابع $-x$ بود، لاپلاس خود تابع

$$F'(s) = \int_0^{\infty} e^{-sx} (-x) f(x) dx$$

مشتق لاپلاس

رو بگیر و بعد از لاپلاسه به مشتق بگیر

• اگه کنار به تابع، $(x)^2$ بود، لاپلاس خود تابع

$$F''(s) = \int_0^{\infty} e^{-sx} (-x)^2 f(x) dx$$

مشتق دوم لاپلاس

رو بگیر و از لاپلاسه دوبار مشتق بگیر

و تموم...

$$\mathcal{L}\{-xf(x)\} = F'(s) \quad \text{و} \quad \mathcal{L}\{(-1)^2 x^2 f(x)\} = F''(s)$$

$$\mathcal{L}\{(-1)^n x^n f(x)\} = F^{(n)}(s)$$

پس کلا اینجوری میشه

کلا حواست باشه ديگه، x هايي که توان فرد دارن يه منفي هم کنارشون هست، اگه نبود خودت موقع لاپلاس گرفتن بزار (مثل اين مثال)

مثلا) لاپلاس اينو بگير $y = t \sin(at)$

$$\mathcal{L}\{t \sin at\} = -\left(\frac{a}{s^2+a^2}\right)' = \frac{2as}{(s^2+a^2)^2}$$

لاپلاس خود $\sin at$ رو بگير بعد ارزش يه بار نسبت به s مشتق بگير

مثلا) لاپلاس اينو بگير $y = t^2 \sin t$

$$F(s) = \mathcal{L}_n\left(\frac{s}{s-1}\right) \xrightarrow{\text{دو طرف مشتق}} F'(s) = \frac{-1}{s(s-1)}$$

$(\mathcal{L}_n f(s))' = \frac{f'}{f} \leftarrow \text{ياد آوري}$

$\Rightarrow \mathcal{L}\{-\tau f(\tau)\} = F'(s) = \frac{-1}{s(s-1)} \xrightarrow{\text{دو طرف لاپلاس بگير}} -\tau f(\tau) = \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{-1}{s(s-1)}\right\}$

$\Rightarrow \frac{-1}{s(s-1)} \rightarrow \frac{A}{s} + \frac{B}{s-1} = \frac{-1}{s(s-1)} \rightarrow A(s-1) + Bs = -1 \Rightarrow \frac{1}{s} - \frac{1}{s-1}$

$\Rightarrow \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{1}{s} - \frac{1}{s-1}\right\} \Rightarrow -\tau f(\tau) = 1 - e^\tau \rightarrow f(\tau) = \frac{1 - e^\tau}{-\tau} = \frac{e^\tau - 1}{\tau}$

مثلا) لاپلاس اينو بگير $y = (\cot)^{-1}$

$$F(s) = \cot^{-1}(s+1) \xrightarrow{\text{مشتق}} F'(s) = \frac{-1}{(s+1)^2+1}$$

$(\cot^{-1}(u))' = \frac{-u'}{1+u^2} \leftarrow \text{ياد آوري}$

$\Rightarrow \mathcal{L}\{-\tau f(\tau)\} = F'(s) = \frac{-1}{(s+1)^2+1} \xrightarrow{\text{لاپلاس بگير}} -\tau f(\tau) = \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{-1}{(s+1)^2+1}\right\}$

$\Rightarrow -\tau f(\tau) = -e^{-\tau} \sin \tau \rightarrow f(\tau) = \frac{1}{\tau} e^{-\tau} \sin \tau$

$\Rightarrow \mathcal{L}^{-1}\{F(s-c)\} = e^{ct} f(\tau) \rightarrow \frac{1}{(s+1)^2+1} \xrightarrow{c=-1} \frac{1}{s^2+1} \rightarrow e^{-\tau} \sin \tau$

انتگرال لاپلاس

اگه از لاپلاس يه تابع انتگرال بگيري (از s تا s نهايت) اين مساوي لاپلاس همون تابع به روي متغير خودشه، اينهاش :

$$\mathcal{L}\left\{\frac{f(t)}{t}\right\} = \int_s^\infty F(s) ds$$

لاپلاس خود f

خب بريم مثال حل كنيم ببينيم به چه دردی می خوره؟

(مثلاً) لاپلاس اینو بگير $g(t) = \frac{\cos(t) - \cos(2t)}{t}$

$$g(t) = \frac{\cos t - \cos(2t)}{t} \rightarrow \underbrace{f(t) = \cos t - \cos(2t)}_{\text{خودمون اینو گرفتیم}}$$

سین به تابعی $f(t)$ روی متغیر خودشه (همون t)

$$\text{سین دویم که} \Rightarrow \mathcal{L}\left\{\frac{f(t)}{t}\right\} = \int_s^\infty F(s) ds \quad F(s) = \mathcal{L}\{f(t)\} = \mathcal{L}\{\cos t - \cos 2t\} =$$

$$\frac{s}{s^2+1} - \frac{s}{s^2+4}$$

$$\Rightarrow \int \frac{s ds}{s^2+1} - \int \frac{s ds}{s^2+4} = \left[\frac{1}{2} \ln(s^2+1) - \frac{1}{2} \ln(s^2+4) \right]_s^\infty \Rightarrow$$

$$\frac{1}{2} [\ln(s^2+1) - \ln(s^2+4)]_s^\infty = \frac{1}{2} [\ln\left(\frac{s^2+1}{s^2+4}\right)]_s^\infty = 0 - \frac{1}{2} \ln\left(\frac{s^2+1}{s^2+4}\right) = \ln\left(\frac{s^2+4}{s^2+1}\right)$$

$$\ln\left(\frac{s^2+1}{s^2+4}\right) \Big|_s^\infty \rightarrow \lim_{s \rightarrow \infty} \ln\left(\frac{s^2+1}{s^2+4}\right) = \ln\left(\frac{s^2}{s^2}\right) = \ln(1) = 0 \quad \text{یاد آوری} \Leftarrow$$

وقتی بی نهایت می زاری باید بیشتر بتوان رو روی بیشتر توان بزاری

$$\ln(a) - \ln(b) = \ln\left(\frac{a}{b}\right) \quad \Leftarrow \text{یاد آوری 2}$$

(مثلاً) لاپلاس معکوس اینو بگير $F(s) = \frac{s}{(s^2-4)^2}$

$$F(s) = \frac{s}{(s^2-4)^2} \quad \text{معلومه دنبال } f(t) \text{ هستیم} \Rightarrow \mathcal{L}\left\{\frac{f(t)}{t}\right\} = \int_s^\infty F(s) ds$$

$$\int_s^\infty \frac{s}{(s^2-4)^2} ds \Rightarrow \begin{matrix} s^2-4=u \\ 2s ds = du \rightarrow ds = \frac{du}{2s} \\ s = \sqrt{u-4} \end{matrix} \Rightarrow \int_s^\infty \frac{\sqrt{u-4}}{u^2} \frac{du}{2(\sqrt{u-4})} = \int_s^\infty \frac{du}{2u^2} = \frac{1}{2} \left(-\frac{1}{u}\right) = \frac{1}{2} \left[-\frac{1}{s^2-4}\right]_s^\infty$$

$$= \frac{1}{2} \left(0 - \frac{1}{s^2-4}\right) = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{s^2-4}\right) = \int_s^\infty F(s) ds = \mathcal{L}\left\{\frac{f(t)}{t}\right\} \xrightarrow{\text{لاپلاس معکوس}} \frac{f(t)}{t} = \frac{1}{2} \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{1}{s^2-4}\right\} \Rightarrow$$

$$\frac{f(t)}{t} = \frac{1}{2} \times \frac{1}{2} \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{2}{s^2-4}\right\} \Rightarrow \frac{f(t)}{t} = \frac{1}{4} \sinh(2t) \rightarrow f(t) = \frac{t}{4} \sinh(2t)$$

مجبوریم تصویرت 2 داشته باشیم پس 1/2 گذاشتیم پیشش که درست بشه

(مثلاً) لاپلاس اینو بگير $g(t) = \frac{s+2}{(s^2+4s+5)^2}$

$$F(s) = \frac{s+2}{(s^2+4s+5)^2} \quad \text{دنبال } f(t) \text{ هستیم} \Rightarrow \mathcal{L}\left\{\frac{f(t)}{t}\right\} = \int_s^\infty F(s) ds$$

$$\int_s^\infty \frac{s+2}{(s^2+4s+5)^2} ds \rightarrow \begin{matrix} s^2+4s+5=u \\ (2s+4) ds = du \rightarrow ds = \frac{du}{2(s+2)} \end{matrix} \rightarrow \int_s^\infty \frac{(s+2)}{u^2} \frac{du}{2(s+2)} = \frac{1}{2} \int_s^\infty \frac{1}{u^2}$$

Learn with video

$$= -\frac{1}{\gamma} \left[\frac{1}{(s^2 + \gamma s + \delta)^2} \right]_s^{\infty} = 0 - \left(-\frac{1}{\gamma}\right) \left(\frac{1}{(s^2 + \gamma s + \delta)^2} \right) = \frac{1}{\gamma} \left(\frac{1}{s^2 + \gamma s + \delta} \right)$$

$$\xrightarrow{\text{با بلاصت مکتوب}} \frac{f(\tau)}{\tau} = \frac{1}{\gamma} \mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{1}{s^2 + \gamma s + \delta} \right\} = \frac{1}{\gamma} \mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{1}{(s+\gamma)^2 + 1} \right\} = \frac{1}{\gamma} e^{-\gamma\tau} \sin\tau$$

$$f(\tau) = \frac{\tau}{\gamma} e^{-\gamma\tau} \sin\tau$$

$$\text{یادآوری} \Rightarrow \mathcal{L}^{-1} \{ F(s-c) \} = e^{ct} f(\tau) \rightarrow \frac{1}{(s+\gamma)^2 + 1} \Rightarrow \frac{1}{s^2 + 1} \Rightarrow e^{-\gamma\tau} \sin\tau$$

$c = -\gamma$ $\frac{1}{s^2 + 1} \Rightarrow \sin\tau$

کانولوشن (پیچش) دو تابع

میدونستی میتونی دو تا تابع رو تو هم حل کنی؟ 🤔 طبق قانون پایین اگه متغیر یکی شونو کلا به چیز دیگه بگیری (مثلا t رو کلا x بگیری) و متغیر اون یکی رو $t-x$ بگیری و از شون از صفر تا t انتگرال بگیری بهش میگن پیچش دو تابع، فقط آخرش خوب هم بزن که شیرین بشه 😊

$$(f * g)(t) = \int_0^t f(t-x)g(x) dx$$

پیچش f و g

خب به چه دردی میخوره؟ عجله نکن اول چندتا ارزش حل کن تا یاد بگیری بعد بهت میگم...

(مثلا) کانولوشن دو تابع t و e^t رو گیر بیار

اگه فرض کنیم $f(\tau) = \tau$ و $g(\tau) = e^{\tau}$

$$f * g = \int_0^{\tau} f(\tau-x)g(x) dx = \int_0^{\tau} x e^{\tau-x} dx \xrightarrow{\text{جزء به جزء}} \begin{cases} u = x \\ dv = e^{\tau-x} \\ du = dx \\ v = -e^{\tau-x} \end{cases}$$

$$uv - \int v du \rightarrow -x e^{\tau-x} + \int e^{\tau-x} dx = \int e^{\tau-x} dx = -e^{\tau-x} + C$$

$$-x e^{\tau-x} - e^{\tau-x} = e^{\tau-x} [-x-1]_0^{\tau} = -\tau-1 - e^{\tau}(-1) = e^{\tau} - \tau - 1$$

مهم نیست که کدوم تابع رو f بگیری و کدوم رو g بگیری، هر جور راحتی چون به به جواب میرسی...

$$f * g = g * f$$

اینم چند تا ویژگی پیچش که تقریبا هر بلایی میتونی سرش بیاری

$$(f * g) * h = f * (g * h)$$

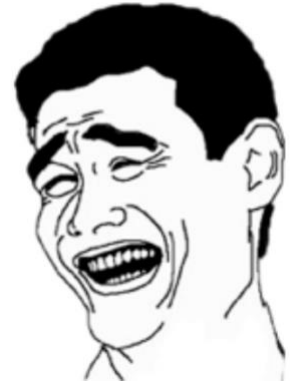
چند تا فرمول تبدیل "ضرب به جمع" مثلثاتی رو هم حتما

باید بلد باشی...

$$f * 0 = 0 * f = 0$$

آپ روشن قاطی کردم!!

$$\sin \alpha \cdot \cos \beta = \frac{1}{2} [\sin(\alpha + \beta) + \sin(\alpha - \beta)]$$

$$\sin \beta \cdot \cos \alpha = \frac{1}{2} [\sin(\alpha + \beta) - \sin(\alpha - \beta)]$$

$$\cos \alpha \cdot \cos \beta = \frac{1}{2} [\cos(\alpha + \beta) + \cos(\alpha - \beta)]$$

$$\sin \alpha \cdot \sin \beta = -\frac{1}{2} [\cos(\alpha + \beta) - \cos(\alpha - \beta)]$$

مثلاً کانولوشن تابع $\cos(t)$ رو با خودش گیر بیار

$$f(t) = \cos t \quad f * f = \int_0^t \cos x \cos(t-x) dx = \frac{1}{2} \int_0^t (\cos t + \cos(x-t)) dx$$

$$= \frac{1}{2} \left[\int_0^t \cos t dx + \int_0^t \cos(x-t) dx \right] = \frac{1}{2} \left[x \cos t + \int_0^t \frac{\cos u}{2} du \right] =$$

$$\frac{1}{2} \left[x \cos t + \frac{\sin u}{2} \right]_0^t = \frac{1}{2} \left[x \cos t + \frac{\sin(x-t)}{2} \right]_0^t = \frac{t \cos t - \sin t}{2}$$

مثلاً کانولوشن تابع $\cos(t)$ رو با **1** گیر بیار

$$(f * 1)(t) = \int_0^t \cos(x) dx = \sin t$$

پس معلومه که " $f * 1$ " با "**خود** f " لزوما مساوی نیست، فکر نکنی مثل ضرب در یکه 😊

اما چه ربطی به لاپلاس و دیفرانسیل داره؟ اینهاش

• میگه اگه لاپلاس دو تا تابع رو تفکیک کنی (مثلاً همیشه

دوتا کسر) بعد معکوس بگیری و اون دوتایی که به

دست میان رو اگه کانولوشن بگیری، تابع اصلی رو

گیر میاری (قول میدم این آخریشه، برو سراغ مثال 🙌)

$$\mathcal{L}(f * g) = \mathcal{L}f \cdot \mathcal{L}g$$

$$(f * g) = \mathcal{L}^{-1}(\mathcal{L}f \cdot \mathcal{L}g)$$

مثلاً معکوس لاپلاس این یارو چی میشه $F(s) = \frac{a}{s^2(s^2+a^2)}$

Learn with video

$$\begin{aligned} \text{تفکیک کنیم} \Rightarrow \frac{1}{s^2} \times \frac{a}{s^2+a^2} &\xrightarrow{\text{لاپلاس معکوس}} (t * \sin at) = \int_0^t (t-x) \sin ax \, dx \\ &= \int_0^t t \sin ax \, dx - \int_0^t x \sin ax \, dx \xrightarrow{\text{ثابت حساب کنی}} \frac{at - \sin at}{a^2} \end{aligned}$$

$$\text{جدول} \Rightarrow \mathcal{L}^{-1}\{\mathcal{L}f \cdot \mathcal{L}g\} = f * g$$

مثلا) معکوس لاپلاس تابع $\frac{1}{(s^2+1)^2}$ رو گیر بیار

$$\begin{aligned} \text{تفکیک کنیم} \Rightarrow \frac{1}{s^2+1} \times \frac{1}{s^2+1} &\xrightarrow{\text{لاپلاس معکوس}} (\sin t * \sin t) = \int_0^t \sin x \sin(t-x) \, dx = \\ \frac{1}{2} \int_0^t \cos(2x-t) - \cos t \, dx &\xrightarrow{\text{خلاصه}} \frac{1}{2} \left[\frac{1}{2} \sin(2x-t) - x \cos t \right]_0^t = \\ \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} \sin t - t \cos t - \frac{1}{2} \sin(-t) \right) &= \frac{1}{2} (\sin t - t \cos t) \end{aligned}$$

بین ما مستقیم بلد نیستیم معکوس لاپلاس اینارو بگیریم ولی با

کانولوشن میتونیم سر هم بیاریمش 😊

یادت باشه برای لاپلاس معکوس گرفتن، تابعی که داده رو به دو تا تابعی

تفکیک کنی که لاپلاس معکوس هر کدوم رو بلد باشی

مثلا) معکوس لاپلاس تابع $F(s) = \frac{1}{(s-1)(s+2)}$ رو گیر بیار

$$\begin{aligned} \text{تفکیک کنیم} \Rightarrow \frac{1}{s-1} \times \frac{1}{s+2} &\xrightarrow{\text{لاپلاس معکوس}} (e^t * e^{-2t}) = \int_0^t e^x e^{-2(t-x)} \, dx = \\ \int_0^t e^x e^{-2t} e^{2x} \, dx &= e^{-2t} \int_0^t e^{3x} \, dx = e^{-2t} \left[\frac{e^{3x}}{3} \right]_0^t = \frac{e^t - e^{-2t}}{3} \end{aligned}$$

برای بهتر فهمیدن باید بدونی مثلا اگه به جای ضرب، جمع بود راحت

لاپلاس معکوس می‌گرفتیم (قبل از کانولوشن همینجوری یاد گرفته بودی)

همین مثال بالا اینجوری می‌شد 👉

$$\frac{1}{s-1} + \frac{1}{s+2} \xrightarrow{\text{لاپلاس معکوس}} e^t + e^{-2t}$$

مثلا) دهنو شیرین کن به این معادله دیفرانسیل $y''+9y=t$, $y(0)=0$, $y'(0)=0$

$$\text{از جمع لاپلاس بگیر} \Rightarrow \mathcal{L}\{y''\} + 9\mathcal{L}\{y\} = \mathcal{L}\{t\} \Rightarrow s^2L - s f(0) - f'(0) + 9L = \frac{1}{s^2} \rightarrow$$

$$s^2 L + 9L = \frac{1}{s^2} \rightarrow L(s^2+9) = \frac{1}{s^2} \Rightarrow L = \frac{1}{s^2(s^2+9)}$$

$$\Rightarrow \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{1}{s^2(s^2+9)}\right\} = \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{1}{s^2} \times \frac{1}{s^2+9}\right\} \Rightarrow y = \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{1}{s^2} \times \frac{1}{s^2+9}\right\} \Rightarrow$$

$$y = (t * \frac{\sin 3t}{3}) = \int_0^t \frac{1}{3} \sin(3u) (t-u) du \xrightarrow{\text{خلاصه}} y(t) = \frac{1}{9} (t - \frac{1}{3} \sin(3t))$$

(مثلا) این معادله دیفرانسیل رو حل کن $y''+y=2t$, $y'(0)=0$, $y(0)=0$

اینو به دو روش حل کردم ببینی یادآوری بشه 😊

راه اول (با کانولوشن)

$$y''+y=2t \xrightarrow{\text{لاپلاس}} \mathcal{L}\{y''\} + \mathcal{L}\{y\} = 2\mathcal{L}\{t\} \rightarrow s^2 L - s f(0) - f'(0) + L = \frac{2}{s^2}$$

$$s^2 L + L = \frac{2}{s^2} \rightarrow L(s^2+1) = \frac{2}{s^2} \rightarrow L = \frac{2}{s^2(s^2+1)} \xrightarrow{\text{لاپلاس معکوس}} \mathcal{L}^{-1}\{L\} = \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{2}{s^2(s^2+1)}\right\}$$

$$y = \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{2}{s^2} \times \frac{1}{s^2+1}\right\} \rightarrow y = (2t * \sin t) = \int_0^t (\sin u) (2)(t-u) du \rightarrow$$

$$2 \left[\int_0^t t \sin u - \int_0^t u \sin u \right] = 2 \left[-t \cos u + u \cos u - \sin u \right]_0^t \rightarrow$$

$$2 \left[(-t \cos t + t \cos t - \sin t) - (-t) \right] = 2t - 2 \sin t = 2(t - \sin t)$$

راه دوم (با تفکیک کسر) [همون قدیمی]

$$L = \frac{2}{s^2(s^2+1)} \xrightarrow{\text{تفکیک کسر}} \frac{As+B}{s^2} + \frac{Cs+D}{s^2+1} = \frac{2}{s^2(s^2+1)} \rightarrow \left. \begin{aligned} As^3+As+Bs^2+B+Cs^2+Ds^2=2 \\ (A+C)s^3+(B+D)s^2+As+B=2 \end{aligned} \right\} \begin{aligned} A=0 \\ B=2 \\ C=0 \\ D=-2 \end{aligned}$$

$$\Rightarrow \frac{2}{s^2} - \frac{2}{s^2+1} \xrightarrow{\text{لاپلاس معکوس}} 2t - 2 \sin t \quad \text{هون سر}$$

خب بیا این مثال رو به همه روش هایی که یاد گرفتیم حل کنیم

تا مروری بشه : $y'' + y = e^x$

با فرض $y(0)=0$, $y'(0)=0$

راه اول (با کانولوشن)

$$y''+y=e^x \xrightarrow{\text{لاپلاس}} s^2 L - s f(0) - f'(0) + L = \frac{1}{s-1} \Rightarrow s^2 L \quad \text{چون } f(0)=0 \text{ و } f'(0)=0$$

$$y''+y=e^x \xrightarrow{\text{لاپلاس}} s^2 L - s f(0) - f'(0) + L = \frac{1}{s-1} \Rightarrow s^2 L + L = \frac{1}{s-1} \rightarrow L(s^2+1) = \frac{1}{s-1} \Rightarrow L = \frac{1}{(s^2+1)(s-1)} \xrightarrow{\text{لاپلاس معکوس}}$$

$$y = (\sin t * e^t) = \int_0^t \sin u e^{t-u} du = \int_0^t \sin u e^t e^{-u} du = e^t \int_0^t e^{-u} \sin u du \xrightarrow{\text{خلاصه}} -\frac{1}{4} \cos t - \frac{1}{4} \sin t + \frac{t}{4}$$

یا چون $-\frac{1}{4} \cos u - \frac{1}{4} \sin u + \frac{e^u}{4}$

راه دوم (با تفکیک کسر)

از ادامه $\Rightarrow L = \frac{1}{(s^2+1)(s-1)} \xrightarrow{\text{تفکیک کسر}} \frac{As+B}{s^2+1} + \frac{C}{s-1} = \frac{1}{(s^2+1)(s-1)} \Rightarrow As^2 - As + Bs - B + Cs^2 + C = 1 \Rightarrow \frac{-\frac{1}{2}s - \frac{1}{2}}{s^2+1} + \frac{1}{s-1}$

$$\begin{cases} A+C=0 \\ -A+B=0 \\ C-B=1 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} A=-\frac{1}{2} \\ B=-\frac{1}{2} \\ C=\frac{1}{2} \end{cases}$$

پس $\Rightarrow d^{-1}\{L\} = -\frac{1}{2}d^{-1}\left\{\frac{s}{s^2+1}\right\} - \frac{1}{2}d^{-1}\left\{\frac{1}{s^2+1}\right\} + \frac{1}{2}d^{-1}\left\{\frac{1}{s-1}\right\} = \Rightarrow$

$$-\frac{1}{2}\cos t - \frac{1}{2}\sin t + \frac{1}{2}e^t$$

راه سوم (ضرایب لاگرانژ)

اول به صورت $y'' + y = 0 \rightarrow m^2 + 1 = 0 \xrightarrow{\Delta} -f \xrightarrow{\frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}} \frac{\pm \sqrt{-4}}{2} = \pm i \xrightarrow{a+ib} a=0 \quad b=+1$
 همیشه مثبت را برمی داریم

$\Rightarrow y = e^{ax} (\cos bx + \sin bx) \rightarrow y_1 = \cos x, y_2 = \sin x \Rightarrow y(x) = c_1 y_1 + c_2 y_2 = c_1 \cos x + c_2 \sin x$

$v_1 = \int \frac{-y_2 R(x)}{W(y_1, y_2)} dx = \int -e^x \sin x dx = \frac{e^x}{2} (\cos x - \sin x)$ $W(y_1, y_2) = \begin{vmatrix} \cos x & \sin x \\ -\sin x & \cos x \end{vmatrix} = \cos^2 x + \sin^2 x = 1$

$v_2 = \int \frac{y_1 R(x)}{W(y_1, y_2)} dx = \int e^x \cos x dx = \frac{e^x}{2} (\cos x + \sin x)$

$L(x) = c_1 y_1 + c_2 y_2 + v_1 y_1 + v_2 y_2 = c_1 \cos x + c_2 \sin x + \frac{e^x}{2} (\underbrace{\cos^2 x - \sin x \cos x + \sin x \cos x + \sin^2 x}_{\text{میشه یک}}) = \Rightarrow$

$y(x) = c_1 \cos x + c_2 \sin x + \frac{e^x}{2} \quad \text{در صورتی که } y'(x) = -c_1 \sin x + c_2 \cos x + \frac{e^x}{2}$

پس جواب خصوصی $\Rightarrow y(0) = 0 \rightarrow 0 = c_1 \cos(0) + c_2 \sin(0) + \frac{e^0}{2} \Rightarrow 0 = c_1 + \frac{1}{2} \Rightarrow c_1 = -\frac{1}{2}$

$y'(0) = 0 \rightarrow 0 = -c_1 \sin(0) + c_2 \cos(0) + \frac{e^0}{2} \Rightarrow 0 = c_2 + \frac{1}{2} \Rightarrow c_2 = -\frac{1}{2}$

$\Rightarrow y(x) = -\frac{1}{2} \cos x - \frac{1}{2} \sin x + \frac{e^x}{2}$

راه چهارم (ضرایب نامعین)

اول به صورت $y'' + y = e^x \Rightarrow y_1 = \cos x, y_2 = \sin x$

پس $\Rightarrow y(x) = Ae^x \rightarrow y'(x) = Ae^x \rightarrow y'' = Ae^x$

جایگذاری $\Rightarrow y'' + y = e^x \rightarrow Ae^x + Ae^x = e^x \Rightarrow (2A)e^x = e^x \Rightarrow 2A = 1 \rightarrow A = \frac{1}{2}$

$y(x) = Ae^x = \frac{1}{2}e^x \Rightarrow y(x) = c_1 \cos x + c_2 \sin x + \frac{1}{2}e^x$

جواب خصوصی طبق قبلی $y(0) = 0$ و $y'(0) = 0 \Rightarrow y(x) = -\frac{1}{2} \cos x - \frac{1}{2} \sin x + \frac{e^x}{2}$

راه پنجم (عملی)

$y_1 = \cos x$ و $y_2 = \sin x$ طبق قسمت قبلی $\Rightarrow$ اول به صورت همگی

$$y'' + y = e^x \rightarrow (D^2 + 1)y = e^x \Rightarrow \frac{1}{D^2 + 1} e^x = y \xrightarrow{\text{ضرب می‌توانیم } e^x \text{ یعنی (1) را جای } (D) \text{ قرار دهیم}} \frac{1}{(1)^2 + 1} e^x = \frac{e^x}{2} = y_n^{(m)} \rightarrow \text{(متغیر نا همگن)}$$

$$y^{(m)} = C_1 \cos x + C_2 \sin x + \frac{e^x}{2} \xrightarrow{\text{جواب خصوصی طبق قبلی}} y^{(m)} = -\frac{1}{2} \cos x - \frac{1}{2} \sin x + \frac{e^x}{2}$$

$y(0) = 0$ و $y'(0) = 0$

دیدید که همشون به جواب میشن...

به روش سری هم میشه حل کرد؟! معلومه فقط اینجا همگن هاشو خوندم (یعنی طرف راست معادله صفر بود)، اینو می‌سپرم به تو، حل کردی حتما بفروست...

اگه برات مفید بود، حتما با دوستان به اشتراک بزار

دانلود نسخه PDF

 قسمت قبلی

دانلود نسخه PDF

 همین جزوه

